

Zpravodaj č. 5 ze Zimbabwe

Od otce Karla OMI
řečeného bratr Potrava

Drazí přátelé,

srdečně vás zdravím z dalekého jihu. S radostí vám posílám nový oběžník, který jste asi už dlouho netrpělivě očekávali. Jedenapůl roku mezitím uběhlo od posledního zpravodaje, a to rozhodně nemělo. Jenže psaní textů je jednou z mých nejneoblíbenějších činností, a tak dám přirozeně přednost jiné práci, které je stále nad hlavu. Zpravodaj jsem několikrát znovu začínal; vlastně jsem si s každým novým lockdownem řekl, že teď už ho určitě napíšu, když už zase nejsou bohoslužby ani různá setkání. Jenže, našla se jiná práce. Takže mám o to větší radost, že už je teď zpravodaj hotový a přichází až k vám s novinkami z misie.

Mnozí z vás díky internetu a sociálním médiím přesto nezůstali bez informací z naší misie Maraire v Zimbabwe. Vyplatí se občas navštívit www.oblati.cz. Pro ostatní vše v krátkosti shrnu: na konci srpna minulého roku jsme se Charles a já, dva misionáři obláti, nastěhovali do ještě ne úplně vybavené misie St. John v Maraire a začali z ní působit v oblasti, která nám byla přidělena. Několik prvních měsíců jsme na vlastní kůži zakoušeli drsnou krásu života na africkém venkově; nevyhnuli jsme se ani ručnímu pumpování vody do kbelíků z obecního vrtu. Avšak ani poté, co jsme v říjnu díky fundraisingu vyvrtali vlastní studnu a přivedli vodu do misie, jsme si ještě nemohli oddechnout. Oba dva postarší diesellové agregáty, které jsme dostali k dispozici na pumpování vody, nám postupně vypověděly službu, takže jsme nakonec museli koupit agregát nový. Bylo to možné díky pomoci z darů mnohých z vás. Pak se nám v novém, 60 metrů hlubokém vrtu zhroutila část horniny a zasypala pumpu, která je samozřejmě až těsně nad dnem vrtu. Nešla vysvobodit ani pomocí velkého kladkostroje, a tak jsme museli koupit a instalovat pumpu novou, která teď visí asi o pět metrů výše než ta původní. Bohu díky jsme s vodou od té doby žádné další problémy neměli. V prosinci jsme zrealizovali projekt solární energie, na který jsme získali peníze z českého i z německého oblátského misijního díla, takže misie má díky slunci elektřinu i horkou vodu. V dubnu jsme vybavili kuchyň skříněmi a pracovní plochou; v současnosti zařizujeme kancelář misie, takže už konečně slouží ke správě farnosti, k poradám, ke službě fotokopírování a tisku a také k setkávání s lidmi, kteří do misie přicházejí s nejrůznějšími prosbami a problémy. To vše díky finančním darům od vás z Česka a také z Německa. Modlíme se za všechny dárce a věříme, že jim to Pán ve své lásce oplatí.

Instalace solárních el. panelů a kolektorů na ohřev vody

Hmotný rozvoj misie a jejího zázemí je najistotu jedním z našich úkolů, ale neměl by být tím nejdůležitějším. Přišli jsme sem hlásat evangelium a také ho tu nacházet a žít. Je potřeba zmínit, že tu nejsme prvními misionáři; už od 50. let minulého století sem dojížděli misionáři

z Gokomere, sousední velké misie. Byli to misionáři „Betlémité“ (SMB) a pocházeli ze Švýcarska. Odvedli určitě ohromný kus práce, protože dnes máme na území naší misie několik set členů církve a deset zděných kostelů. Komunitě věřících, patřících k jednomu z těchto kostelů, říkáme centrum. Budovy všech našich chrámů jsou velmi prosté a některé už nutně potřebují rekonstrukci. Bylo to vloni na Štědrý den, kdy jsem v jednom kostele musel slavit mši sv. na pravém okraji oltáře, protože na levou polovinu tekla voda dírou ve střeše. Poslední roky byly pastorační i misijní činnost (natož pak správa kostelů) v této oblasti dost zanedbávané; dojížděli sem kněží z Gokomere jako do těch nejbližších míst, a to se projevovalo zejména na slabé organizovanosti života církve. Následkem toho byla například situace začátkem tohoto roku, kdy se k našemu velkému překvapení ke svátosti křtu přihlásilo mnoho starších dětí a mládeže, které jsme znali z bohoslužeb a považovali je za dávno pokřtěné. Jediným důvodem jejich dlouhého čekání na křest byla špatná organizace lekcí katechismu a časté střídání kněží v Gokomere. Na základě tohoto příkladu si už jistě dovedete představit, jak moc jsou místní katolíci rádi, že mají vlastní kněze. Avšak zorganizovat život misie a farnosti zůstává nadále velkou výzvou, protože lidé na to prostě nejsou moc zvyklí. A do toho nám několikrát do roka vstupují covidové uzávěry, zrušení všech naplánovaných akcí, kurzů a setkání, a pak nové plánování, když se pandemická situace uklidní. Ale to vlastně znáte ze své vlastní zkušenosti...

Všem obtížím navzdory se nám podařilo uskutečnit dlouho očekávané a plánované oficiální otevření misie St. John Maraire. Pátého června se v naší skromné misii uprostřed buše sešla a sjela více než tisícovka lidí: kromě našich farníků a dalších místních obyvatel přijeli i někteří naši spolubratři, prenovicové a také asociovaní obláštští laici, dále několik desítek kněží a sester z diecéze v čele s biskupem a generálním vikářem, a také lokální politici a další zvědavci. Akci jsme stihli docela na poslední chvíli; následující víkend už byl vyhlášen nový lockdown.

Troufám si tvrdit, že asi už všichni místní lidé za ten více než rok, co tu jsme, zaregistrovali, že „vaRoma“, tedy římsští katolíci, mají nejen novou misii, ale i nové kněze, z nichž jeden je „murungu“ čili běloch a umí dokonce trochu šonky. Mnoho lidí začalo zase chodit na bohoslužby už jen ze zvědavosti nebo proto, že přítomnost kněží-misionářů jaksí přidává „společenské body“ jejich církvi i jejím členům. Ještě před

Vánoci tu budeme mít pět svateb najednou. Jsou to vše páry, které si přejí, aby jejich dosavadní soužití bylo církví požehnáno a upevněno jako svátost. O den dřív tu bude dokonce i jedna „normální“ svatba mladého páru. To je velká vzácnost. Bohužel. V celé zemi. Důvodem je kulturní zvyk, o kterém už jste možná slyšeli: muž musí při žádání o nevěstu tučně zaplatit jejímu otci. V místním venkovském kontextu to dělá třeba deset až dvacet krav a několik set amerických dolarů. Tato tradice samozřejmě naráží na situaci extrémní chudoby zejména mladých lidí a troskotá na tom snaha církve nejen o to, aby manželství katolíků byla požehnána jakožto svátosti, ale i její obecná snaha o stabilní manželství a rodiny. Rodinná „politika“ je v Zimbabwe opravdu bídná a situace tolika mladičkových maminek bez manželů, které všude vidím, velmi těžká. Co mě tu ale na místních lidech znovu a znovu fascinuje, je, jak se dokáží s bídou, ranami osudu a bezúspěšnými situacemi vyrovnat. Jsou na to jaksi zvyklí, nebo snad od přírody vybavení. Málokdo propadá beznaději, málokdo vyhoří. Ať se stane, co se stane, přijme se to. A dál se tančí a zpívá. Slzy jsou tu taky, ale ne na moc dlouho. Zejména ženy-matky jsou tu v tomto ohledu mimořádně silné a odolné. Jako dokáží nést od studny dvacetilitrový kbelík plný vody na hlavě bez držení a k tomu menší dítě přivázané na zádech a starší dítě v náručí, tak dokáží nést rány osudu i chudobu a každodenní starosti. Afrika mě fascinuje a učí kontempletovat život v jeho jaksi „syrové“ podobě.

Jeden z našich kostelů

Zmínil jsem křty i svatby, a tak zbývají pohřby, že? Ty jsou spolu se zádušními bohoslužbami, modlitbami a vzpomínáním na zemřelé velmi fascinujícími fenomény místní kultury. Nedávno jsme se s Charlesem shodli na tom, že nám připadá, že právě pohřby a vše okolo zemřelých jsou pro místní lidi těmi nejdůležitějšími oslavami života. Na spoustu „bizarních“ věcí okolo pohřbů už jsem si zvykl, ale mnoho dalších pro mě dál zůstává tajemstvím. Třeba vůbec nevidím do toho, jak se uplatňují práva určitých členů rodiny do organizace takového pohřbu a do všech financí s ním spojených. Jen vím, že je to velmi vážná věc. Občas se mi stane, že se pohřební obřad někde „zasekne“ kvůli sporům mezi různými členy rodiny o to, která část obřadu má teď následovat nebo která se má a která se nesmí vynechat. Pohřbívá se běžně hned druhý, nejpozději třetí den od úmrtí, což knězi často zkříží všechny plány a ohrozí setkání, která dlouho připravoval. Proto jsou dva kněží v misii naprosto nutní. Bylo by potřeba mít také dvě auta (hm, od biskupa

jsme zatím slyšeli jen sliby...), ale v případě pohřbu řešení většinou existuje, protože se normálně najde někdo z rodiny zesnulého, kdo přijel autem a může dojet do misie vyzvednout kněze. Pohřby se konají doma, nikoliv v kostele. Doma znamená na dvorku mezi domky se slaměnou střechou, a tedy pod širým nebem, nanejvýš někdy pod velkým stanem. Na začátku mi vše připadalo nesmírně chaotické až bizardní, protože je všude plno hlasitého zpěvu, hluku a pohybu lidí i volně se procházejících psů, slepic, koz a krocánů. Atmosféru zahaluje kouř z ohňů, na kterých ženy připravují jídlo. Buď to praží slunce, anebo je zima a vítr, ale něco mezi tím tu asi ani neexistuje. Jako kněz slavím zádušní mši, kážu a pak vedu obřad posledního rozloučení. Rakev se nese nebo veze v pohřebním autě k rodinnému hřbitovu, který se někdy nachází hned za domky mezi políčky, jindy i pár set metrů dále v buši. Možná se ptáte, jestli se i na pohřbech tančí. Ano, samozřejmě. A někdy i okolo hrobu. Ale mně už to dnes připadá úplně normální.

O jakou další pastorační činnost se snažíme? Pokud covid-19 a naše síly dovolí, navštěvujeme spolu s katechisty nemocné a staré farníky v jejich domovech. Přinášíme jim Krista v Eucharistii nebo Svátosti pomazání nemocných a také vlastně přítomnost církve často po mnoha letech, kdy se nemohli dostat do kostela. Snažíme se zorganizovat mládež, povzbudit je k samostatné činnosti v jednotlivých centrech a připravit pro ně hromadné akce se zábavou, modlitbou i katechezí. Pracujeme na formaci katechistů, což je zásadní jak pro vzdělávání farníků ve víře, tak i pro misijní činnost. Kněží sami na všechno vůbec nemůžou stačit, navíc jeden z nich mluví jen anglicky.

Snažíme se zorganizovat mládež, povzbudit je k samostatné činnosti v jednotlivých centrech a připravit pro ně hromadné akce se zábavou, modlitbou i katechezí. Pracujeme na formaci katechistů, což je zásadní jak pro vzdělávání farníků ve víře, tak i pro misijní činnost. Kněží sami na všechno vůbec nemůžou stačit, navíc jeden z nich mluví jen anglicky.

S o. Charlesem a skupinou mládeže

Jazyk je pro mě nadále jednou z největších překážek v práci a zrojem veliké frustrace. Abych se v šonštině zlepšil, potřeboval bych asi pár měsíců intenzivního jazykového kurzu s někým, kdo ten jazyk dokáže vysvětlit po gramatické stránce a ví, jak ho vyučovat pro cizince. Na nikoho takového jsem ještě nenarazil, a i kdyby, ten čas mi dán nebude. Nezbyvá než nést trpělivě kříž, snažit se zapamatovat sem tam nějaké to nové slovo a dál si odpouštět zapomínání slovíček starých.

Covid-19 nám kříží plány a komplikuje život stejně jako jinde ve světě. Taky přichází ve vlnách, přináší uzávěry, omezení a frustrace z nesmyslných nařízení, ale také nemoci a úmrtí. Oficiálních úmrtí s ním nebo na něj je v Zimbabwe relativně málo, ale mám důvod pochybovat o tom, že tyto statistiky opravdu zobrazují realitu. V naší farnosti jsme oficiálně měli jen pár případů úmrtí na covid, ale v období od června, kdy začaly výrazně stoupat počty nakažených v celém Zimbabwe, jsme najednou měli téměř každý týden

aspoň jeden pohřeb. Ten nárůst byl přinejmenším hodně podezřelý. Většina místních lidí by se nechala naočkovat, ale vakcín do venkovských oblastí dorazilo zatím málo. Navíc jsou to ta očkování původem z Číny, jejichž účinnost není nijak vysoká. To potvrzují i z vlastní zkušenosti, neboť jsem se necelých pět měsíců po druhé dávce sám nakazil a virus přenesl i na Charlese. Na dva týdny jsme byli kompletně mimo provoz, ale Bohu díky jsme z toho vyvázli bez vážnějších zdravotních komplikací.

Starosti nám působí - jak jinak - peníze. Finanční situace jak nás dvou oblátů v Maraire, tak i misie-farnosti je taková, že se sotva držíme nad nulou. Bohužel je to z části tím, že diecéze neplní svoje závazky vůči nám, kteří pro ni pracujeme, ani většinu svých slibů, že novou misii podpoří. Dále je to samozřejmě způsobeno vysokou inflací a růstem cen, bohužel i v amerických dolarech: ceny pohonných hmot se oproti loňskému roku zvedly o

40%, ceny některých stavebních materiálů až o 100%. Potraviny jsou tu teď cenově už srovnatelné s Evropou, ale průměrné platy směšně nízké. Pokud běžný dělník vydělává 50 dolarů za měsíc, má štěstí na dobrou práci. Dobrým ukazatelem bídy jsou také naše nedělní sbírky: když se za jednu neděli vybere na třech mších a sedmi bohoslužbách slova dohromady 10 am. dolarů, tak je to velký svátek. To pak ani nevím, jestli se mám smát nebo brečet. Každopádně z toho pro nás vyplývá, že misie-farnost nutně potřebuje vlastní zdroj příjmů, aby vše nestálo jen na a nepadalo s nedělními sbírkami a příspěvky od farníků. Proto jsme se s farní radou jednomyslně rozhodli začít s budováním farních projektů, které by měly zajistit aspoň nějaký příjem.

Prvním z projektů je „rajská zahrada“ na pěstování rajčat a další zeleniny na prodej. Pozemek už je díky práci chlapů připravený. Nejdřív bylo potřeba pokácet stromy a vykopat jejich ohromné kořeny. Pak se za pomoci traktoru oralo. Dál bude potřeba zahradu oplotit a postavit vodojem a vodovod, aby se dalo zalévat. Druhým projektem je malochoch prasat. Chlapi už nám tu vyrábějí cihly. To byla priorita, dřív než dorazí velké deště. Budeme muset ještě vykácet kus buše na stavbu vepřína a začít se stavbou, samozřejmě včetně oplocení, vodovodu, septiků, skladu atd. Farnosti jsem slíbil, že zajistím fundraising na stavbu těchto projektů. Víím, že v Česku a Německu je spousta štědrých přátel misií a přátel oblátů. Tímto se tedy obracím na vás všechny, drazí přátelé, s prosbou o finanční dar nebo o šíření naší prosby dále mezi lidi dobré vůle. O první částku na projekty zahrady a vepřína už jsme požádali německou kancelář oblátské misijní podpory, abychom mohli začít s pracemi. Na realizaci obou projektů však bude potřeba mnohem víc peněz. Spoléháme na vaši podporu! A děkujeme za všechnu

dosavadní! Vždyť už jsme spolu s vámi odvedli veliký kus práce. Nejlépe ji uvidíte, když si prohlédnete fotky v nedávno aktualizovaném on-line fotoalbu a sami si porovnáte, jak vypadala misie Maraire před dvěma roky a jak vypadá dnes. Uděláte si také lepší představu o tom, co děláme v pastoraci, jak lidé žijí a bydlí, co se tu pěstuje na zahradě a co v sadě.

Nesmím zapomenout vyřídít veliké díky i z druhé venkovské oblátské misie v Zimbabwe, St. Luke v diecézi Bulawayo. Farní dům má díky vašim darům zrenovovanou solární elektrárnu.

Tak vás na závěr zpravodaje zdravím šonským „musare zvakanaka“ (čtěte přibližně jako musáre žakanáka), tedy zůstávejte v dobrém, a posílám vám své misionářské požehnání +

váš o. Karel Mec

Misionář oblát Panny Marie Neposkvrněné

P.s. Kdo zpravodaj dočetl až sem, jako bonus dostane odpověď na svou jistě nutkavou otázku, jestli tu taky máme hady. Ano, máme. Spoustu. Před dvěma týdny jsem potkal v buši nedaleko misie dvě velké kobry, jen jeden den po sobě. Jedna z nich byla ta plivající. A začátkem tohoto roku jsme zabili dvě mladé bojgy přímo v našem domě a dvě jiné venku na dvorku. Štíři a sklípkaní jsou tu taky. Od toho prvního už jsem poznal, jak štípe. Ale jsou tu i milá zvířátka jako třeba chameleoni a želvy. Zvlášť teď v období dešťů je člověk potká, jak se prostě procházejí po dvorku. No, a dobrou noc nám tu často dávají šakali. To hyeny člověk slyší jen velmi zřídka, zdržují se ve větší vzdálenosti ve skalách. Takže se o mě vlastně vůbec nemusíte bát :-D

Link k fotkám:

<https://photos.app.goo.gl/aVvV67VF2SRJXQet6>

